

სპეცმასწავლებელი და ინკლუზიური განათლების პრინციპები სკოლაში

ავტორი [ლალი ჯაფარიძე](#)

სკოლებში ინკლუზიური პრინციპების დანერგვის საქმეში დიდი როლი ეკისრება სპეცმასწავლებელს. სპეცმასწავლებელი ვერ გახდება რეპეტიტორი. ის სსსმ მოსწავლეებთან მხოლოდ და მხოლოდ აკადემიური უნარების განმტკიცებაზე მუშაობს.

სსსმ მოსწავლეებთან მუშაობის დროს აუცილებელია გავითვალისწინოთ და ვიხელმძღვანელოთ შემდეგი:

ინკლუზიური განათლების პროცესში აუცილებელი პრაქტიკული უნარ-ჩვევების გამომუშავება

ინკლუზიური განათლება გულისხმობს, ყველა ტიპის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეების ჩართვას სასწავლო პროცესში თანატოლებთან ერთად.

ბავშვები შეიძლება იყვნენ განსხვავებული მრავალი მიზეზის გამო. ეს განსხვავებული ნიშნები მოიცავს ისეთ ფაქტორებს როგორიცაა: სოციალური, კულტურული, რელიგიური და ეკონომიკური მდგომარეობა და ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სიძნელეები. განსხვავებულობა ხშირად არის ერთ-ერთი პირდაპირი თუ არაპირდაპირი წინაპირობა იმ სიძნელეებისა, რომლებსაც ბავშვები სწავლის დროს აწყდებიან, ამ სიძნელეების მთავარ განმაპირობებელ მიზეზს წარმოადგენს გარემო, სწავლების არადამაკმაყოფილებელი მეთოდები და მიდგომა.

სპეცმასწავლებლის როლი სკოლებში

უკვე აღვნიშნეთ, რომ ინკლუზიური განათლება – გულისხმობს ყველა ტიპის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე მოსწავლეების ჩართვას ზოგადსაგანმანათლებლო სასწავლო პროცესში თანატოლებთან ერთად. ინკლუზიური განათლება ასევე გულისხმობს მუზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოსწავლეების ინდივიდუალური და/ან მოდიფიცირებული სასწავლო გეგმებით სწავლებას.

ამიტომ ინკლუზიურ განათლებას დღეს მოიხსენებენ, როგორც განათლებას ყველასთვის.

საქართველოში დღეს ინკლუზიური განათლების პრაქტიკაში დანერგვის თვალსაზრისით საინფორმაციო ვაკუუმია, სპეცმასწავლებელმა ეს ვაკუუმი უნდა შეავსოს.

ამ საინფორმაციო ვაკუუმის გადალახვის გზაზე გადადგმული ერთ-ერთი პირველი ნაბიჯია ბერიტ ჯონსენისა და მარიამ სკორტენის წიგნის “გზა ინკლუზიისკენ” ქართული თარგმანი.

არ შეიძლება სპეცმასწავლებელი იქცეს რეპეტიტორად, ის სსსმ მოსწავლეებთან მუშაობს მხოლოდ ბაზისური აკადემიური უნარების განმტკიცებაზე. სამწუხაროა, რომ ბევრ მასწავლებელს ჰგონია, რომ სპეცმასწავლებელმა სსსმ მოსწავლე უნდა გაიყვანოს რესურსოთახში და იქ უნდა

ჰყავდეს. სპეცმასწავლებელი უნდა მუშაობდეს საგაკვეთილო პროცესის ბოლოს ან ასისტირებას უწევდეს მასწავლებელს გაკვეთილზე და ეს დრო თანდათან უნდა შეამციროს.

სპეცმასწავლებელი ჩვეულებრივი მასწავლებელია, რომელიც მუშაობს სრული დატვირთვით და ეს არის 18 საგაკვეთილო პროცესი კვირაში. სპეცმასწავლებელსაც აქვს უფლება, იმუშაოს სხვა სკოლაშიც, თუ საგაკვეთილო ცხრილი არ გადაფარავს ერთმანეთს.

ნუ მიბაძავთ სხვებს, იპოვეთ საკუთარი თავი...

დღეს საზოგადოების ცნობიერების დონე მნიშვნელოვნადაა ამაღლებული და ის სტერეოტიპები, რომ შშმ ან სსსმ ბავშვი ვერ ისწავლის და ვერ მიაღწევს წარმატებებს ან ისინი საშინაო არიან საზოგადოებისათვის, აღარ არსებობს.

წლების წინ კი არც ამდენი საშუალება იყო და თითქმის უმეტეს ოჯახებში მაღავდნენ, რომ შშმ ბავშვი ჰყავდათ. სამწუხაროდ, დღესაც არის ერთეული შემთხვევები... ამიტომაც, რომ არ არსებობს ზუსტი სტატისტიკა ზუსტად რამდენი შშმ პირია საქართველოში.

ცხოვრება ბავშვთა სახლში...

“როცა ბედი ლიომონს გჩუქნით, შეეცადეთ მისგან ლიომონათი გააკეთოთ” – დეილ კარნეგის ეს სიტყვები გამახსენდა, როდესაც ბათუმში 26 მაისის ქუჩაზე მდებარე მცირე საოჯახო ტიპის ბავშვთა სახლს ვესტუმრეთ. (ჩემი სკოლის რამდენიმე მოსწავლე, მათ სორის სსსმ, ამ ბავშვთა სახლის ბენეფიციარია).

ბევრ ოჯახს შეშურდება ისეთი ერსულოვნება, ერთმანეთის სიყვარული და პატივისცემა, რაც იქ ვნახე...

ყველაზე მეტად კი იმ ამბავმა დამაფიქრა, რომ ეს ბავშვები ამ სახლში 18 წლამდე შეძლებენ ცხოვრებას, შემდეგ კი უნდა დატოვონ სახლი და დამოუკიდებლად გააგრძელონ ცხოვრება... დიდი იმედი მაქვს, რომ სახელმწიფო შემდგომშიც იზრუნებს მათზე და ბედის ანაბარა, ქუჩაში არ დატოვებს ამ მათ.

სმენის არმქონე ბავშვების განათლება

ჩვენ ირგვლივ იბადებიან ადამიანები, რომლებსაც აქვთ სმენასთან დაკავშირებული პრობლემები. ზოგს ნაწილობრივ არის სმენადაქვეითებული და ზოგი სმენის არმქონეა.

ჩვენ ისევე უნდა გვესმოდეს მათი საუბარი, როგორც სმენის მქონეებს გვესმის.

მათთან ურთიერთობისათვის კი აუცილებელია კომუნიკაციის დონეზე მაინც ვისწავლოთ ქესტური ენა.

მე ბედნიერი ვარ, რომ მომეცა საშუალება და თავისუფალ სივრცეში ვსწავლობ ქესტურ ენას.

პალინა ჯალათშვილი – რომელიც სმენის არმქონე ბავშვთა და მოზარდთა პრობლემებზე მუშაობს, მას ჰყავს სურდო თარჯიმანი მზია მელაძე.

იარლიყები და სტერეოტიპები, ტერმინების სწორი ფორმით გამოყენება

სამწუხაროდ, არსებობს ტერმინები, რომლებიც სამედიცინო ტერმინებს შემორჩათ, მაგრამ სოციალურ კონტექსტში არ ვხმარობთ, ამიტომ შშმ პირებთან ურთიერთობის და მიმართვის დროს აუცილებელია, გამოვიყენოთ სწორი ფორმები:

უნარშეზღუდული/ინვალიდი – შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე;

ყრუ/ყრუ-მუნჯი – სმედაქვეითებული/სმენის არმქონე;

ეტლს მიჯაჭვული – ეტლით მოსარგებლე;

ბრმა – უსინათლო/მცირემხედველი.

და ბოლოს, თუკი გავითვალისწინებთ იმას, რომ ბავშვი, ოჯახი და სკოლა ერთი ჯაჭვია, ჩვენ ერთმანეთთან გვექნება ხშირი კომუნიკაცია, ერთმანეთისგან მივიღებთ უკუკავშირებს, გავითვალისწინებთ ბავშვის შესაძლებლობებს და ინტერესებს, აუცილებლად მივიღებთ შედეგს.